

Віта АНЦУПОВА,

Валентина ОСТАПЧУК

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», Чернівці (Україна),
vitaantsupova@ukr.net
valyta15@mail.ru

Наталія ПИРОГОВА

Член Ліги екскурсоводів міста Києва (Україна)

Vita ANTSUPOVA,

Valentina OSTARCHUK

Higher State Educational Establishment
of Ukraine «Bukovinian State Medical University»,
Chernivtsi (Ukraine)

Nataliia PYROGOVA

A member of the League of Kyiv city guides (Ukraine)

ЗАБУТІ ІМЕНА КИЇВСЬКИХ

МЕЦЕНАТІВ: МИХАЙЛО

ПАРФЕНТІЙОВИЧ ДЕГТЕРЬОВ

(ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД)

FORGOTTEN NAMES OF KYIV

MAECENAS: MICHAEL

PARFENTIEVICH DEGTEREV

(HISTORICAL OVERVIEW)

Ключевые слова: *история медицины, «ОХМАТДЕТ», благотворительность, медицинская статистика, благотворительные заведения Дегтерёва.* **Анцупова Вита, Пирогова Наталия, Остапчук Валентина. Забытые имена киевских меценатов: Михаил Парфентиевич Дегтерёв (исторический обзор).**

Стаття посвящена малоизвестным фактам жизни и благотворительной деятельности потомственного почетного гражданина города Киева Михаила Парфентьевича Дегтерёва. Рассматриваются истории основания и развития Киевской бесплатной Цесаревича Николая больницы для чернорабочих (сегодня – Национальная специализированная больница «ОХМАТДЕТ» (и благотворительных заведений М.П. Дегтерёва в г. Киеве. Акцентом статьи является раскрытие роли мецената в строительстве Амбулатории и хирургического барака. Проведен анализ завещания М.П. Дегтерёва в вопросе реализации проекта строительства благотворительных заведений на Лукьяновке в г. Киеве. По архивным материалам приводятся данные об идее, целях, этапах развития благотворительного городка и его значение для малоимущих и малообеспеченных людей начала XX века.

Наша історія зберегла багато прикладів добродійності, які проросли в суспільному житті університетами, лікарнями, школами, богадільнями, закладами для дітей та сиріт, немічних та хворих. Україна має пишатися благодійними та меценатськими традиціями, які були закладені та сформовані протягом сторіч. Одним із джерельно-відомих прикладів благодійності є Десятинна церква, яка була збудована ще за часів Святого князя Володимира-хрестителя. Відомо, що на будівництво та утримання Десятинної церкви, названої на честь Богородиці, пішла десята частина від багатств князя та його міст¹. Церква Святої Богородиці є одним з перших свідчень князівського спонсорства, яке закріпилось у традиціях меценатства та благодійності. Фундаменти Десятинної церкви сьогодні відкриті для огляду в центрі Києва на Старокиївській горі.

Серед тих, хто шляхетно продовжив традицію добродійництва знані імена – Петро Могила, Іван Мазепа, Данило Апостол, Петро Сагайдачний, Галшка Гулевичівна, полковники та рядові члени війська Запоріжського. Апогеєм ери милосердя можна вважати рубіж XIX та XX століть, коли до благодійності долучилися майже всі верстви населення Києва: проводилися аукціони, бали, збори грошей та

речей, лотереї, благодійні базари.

На жаль багато імен тих, хто активно фінансував відродження церков, створення благодійних товариств, будівництво лікарень, богаділень, шкіл, училищ, інститутів, театрів сьогодні є забутими та невідомими широкому колу². Історія української благодійності XIX–XX століть вивчена недостатньо. Необхідно згадати імена людей, які прийняли участь в розбудові та розвитку України в різні роки та на різних етапах.

Метою дослідження є вивчення благодійної діяльності потомственного почетного громадянина міста Києва Михайла Парфентієвича Дегтерьова (1831-1898) у заснуванні і розбудові безплатної лікарні Цесаревича Миколая для чорноробів міста Києва (тепер сучасна провідна клінічна лікарня України Національна дитяча спеціалізована лікарня «ОХМАТДИТ»), вклад М.П. Дегтерьова у будівництво добродійних закладів та донесення маловідомої інформації до широкого кола читачів.

Робота проведена у рамках міжнародного проекту Української бібліотечної асоціації «Як тебе не любити, Києве мій!» за фінансової підтримки Європейської Культурної Фундації.

Джерельна база: матеріали з архіву краєзнавчого

відділу Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки м. Києва, матеріали з Національного музею Медицини України, та музею Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ», періодичні видання Києва 1903-1908 роки.

Сьогодні, київська лікарня «ОХМАТДИТ» – всесвітньо відомий медичний заклад, центр охорони материнства та дитинства, де працює колектив провідних лікарів із світовими іменами та здобутих безцінним досвідом³. Історія Національної дитячої спеціалізованої лікарні «ОХМАТДИТ» розпочалася наприкінці XIX століття з благочинного проекту будівництва безоплатної Цесаревича Миколая лікарні для чорноробів, ініціатором якого став відомий київський благодійник та меценат Дійсний Статський Радник Микола Артемович Терещенко. Київською міською громадською управою для лікарні було відведено 3 дес. 2045 саж. землі в Лук'янівській поліцейській частині по Кадетському шосе, сьогодні це частина Києва, яка межує з проспектом Перемоги та розташована Адміністративним корпусом на вулиці В. Чорновола⁴. Для здійснення будівельних робіт у результаті торгів було оголошено ім'я підрядника. Їм став Л.П. Чорнояров. Організаційні роботи очолив професор університету Святого Князя Володимира Є.І. Афанас'єв⁵.

Згідно Уставу, затвердженому 17 грудня 1893 року, лікарня призначалась для безкоштовного лікування найбіднішого люду, чорноробів. Кошти на розбудову та утримання лікарні надавала група благодійників з відомих та впливових городян, у яку входив також потомствений Почесний Громадянин міста Михайло Парфентійович Дегтерьов. Сума внеску М.П. Дегтерьова до недоторканого фонду лікарні на початковому етапі складала 25 000 рублів, з нарахованих на ці кошти процентів утримувались на постійній основі 5 лікарняних ліжок⁶. Підтримка меценатів не закінчувалась на безкорисних внесках. Необхідно було утримувати об'єкт, дбати про нього, виділяти кошти на розвиток та модернізацію тощо. Благодійність була процесом, який постійно потребував присутності та участі у різних заходах.

Для керування закладом було обрано Комітет, який займався справами лікарні – фінансовими, будівельними, лікарськими та іншими. Михайло Парфентієвич був членом Комітету, вважався постійним співробітником⁷. Першим Головним лікарем було призначено Дмитра Олександровича Воробйова, гінеколога за фахом, відомого лікаря з багаторічним досвідом. Він сформував команду однодумців та професіоналів, зробив успішним старт всього проекту.

На початковому етапі, на пожертву у 100 000 карбованців Дійсного Статського Радника, цукрового мільйонера, представника великої родини, яка походила з Глухова – Миколи Артемовича Терещенко, було побудовано головний корпус лікарні на 50 ліжок, будинок адміністрації та додаткові господарські приміщення⁸.

Спочатку штатним розкладом було запланована обмежена кількість безоплатних ліжок – 50 (30 для чоловіків і 20 для жінок). В подальшому планувалось

розширювати і розвивати заклад, з залученням у перспективі додаткових спонсорських внесків. Також були плани відкриття амбулаторії – приймального відділення для хворих, які б приходили для медичних оглядів та отримання допомоги. Відкриття амбулаторії стало можливим за фінансової підтримки Михайла Парфентійовича Дегтерьова у розмірі майже 15 тисяч рублів, і у 1899 році за участю архітектора М.Г. Аржинова було розпочато будівництво корпусу. В будівлі амбулаторії знаходилися кабінети лікарів, де здійснювався прийом хворих. На першому поверсі з розміщенням в дворівню частину була організована хірургічна, де проводилися операції, а на другому поверсі розташовувались квартири співробітників лікарні⁹.

Вже після смерті потомственного Почесного Громадянина М.П. Дегтерьова, у 1901-1903 рр., згідно його заповіту, було побудовано хірургічний барак на 25 ліжок під керівництвом єпархіального архітектора В.М. Ніколаєва. Внесок на будівництво хірургічного бараку від фонду Дегтерьова склав 50 000 рублів¹⁰.

Обидва корпуси (Амбулаторія – сьогодні корпус Адміністрації лікарні «ОХМАТДИТ», та хірургічний барак – корпус токсикологічного відділення) збереглися до сьогоднішніх часів.

Діяльність та зусилля спонсорів та благодійників не були марними. Деталі десятирічного звіту лікарні (1894-1904 рр.) відкривають такі дані: за звітний період на утримання хворих було витрачено 222 тисячі рублів. За перші 10 років існування, в лікарні безкоштовно отримали лікарські послуги високої якості 8787 осіб. З 1895 по 1903 серед пацієнтів, які проходили лікування, переважали хворі на грип, висипний тиф, черевний тиф, поворотний тиф, кір, сифіліс, бешиха та інші інфекційні захворювання. Цікаво, що безкоштовним було не тільки перебування у лікарні, а і сам процес лікування, хірургічні операції, утримання хворих. Лікарня допомагала хворим і при виписці. За десятиріччя було видано майже 6 тисяч рублів при виписці бідним пацієнтам, безкоштовно вироблено та видано протези на 170 рублів, сплачено за миліції для тих, кому вони були необхідні 109 рублів. Були випадки, коли хворим купували та видавали одяг, на що було витрачено 32 рублі¹¹.

Географія хворих за місцем проживання широка і додатково підтверджує важливість цієї лікарні, її влучного місця розташування на перехресті європейський шляхів. Серед пацієнтів, звісно, більша частина киян та жителів сусідніх регіонів, але були представники Вороніжської, Курської, Мінської, Могилевської, Подільської, Полтавської областей, та мешканці закордонних держав, таких як Австрія (10 осіб), Туреччина (21 особа), Франція (3 особи), та інші. Це свідчить про те, що заснування та роль цієї лікарні мали велике суспільне значення для Києва, як релігійного та паломницького центра. Наприкінці XIX сторіччя, Київ був медичним центром з учбовою університетською базою, над формуванням якої працювали найкращі лікарі. Лікарня виступала учбово-допоміжним закладом для Київського медичного факультету Київського університету св. Князя Володи-

мира. Відомий професор Є.І. Афанас'єв читав у лікарні лекції з клініки внутрішніх хвороб. А з 1896 року в лікарні читали лекції та проводили практичні заняття К.М. Сапежко по хірургічній діагностиці та М.А. Воскресенській по клініці жіночих хвороб. За десятиліття свого існування лікарня надала можливість практикуватися не тільки студентам, які відвідували курси, але і молодим лікарям, які поступали в лікарню на службу у якості палатних лікарів. В безкоштовній лікарні чорноробів працювали провідні лікарі Києва. Хірургічним відділенням керував Кирило Михайлович Сапежко, який невдовзі переїхав за запрошенням працювати до Новоросійського Університету на посаду професора¹². Про високий кваліфікаційний рівень медичних працівників лікарні красномовно говорять цифри – смертність серед хворих за перші 10 років склала менше 10%.

Розпочата справа не зупинилась та не вмерла. Вона отримала продовження і була підхоплена громадянами та суспільством, проросла і розширилася до сучасного медичного закладу Національної спеціалізованої дитячої лікарні «Охматдит», яка розташована в приміщеннях лікарні для чорноробів. Щорічно в стаціонарі на 620 лікарняних ліжках проходять лікування до 18 тисяч дітей; близько 20 тисяч дитлахів отримують невідкладну допомогу в травматологічному пункті лікарні¹³.

Необхідно наголосити, що за життя Дегтерьов не афішував свою благочинну діяльність. Навпаки, у колі городян він здобув славу Гобсека, чи містера Скруджа, за свою скупість і дуже скромний, аскетичний стиль життя. Можливо ця скромність була обумовлена суворими правилами виховання у дитинстві. Михайло Парфентійович народився в родині старообрядців-ліпован, які переселились до Києва, його батька було обрано першим міським головою Києва після скасування магдебурзького права¹⁴. Після смерті Михайла Парфентійовича Дегтерьова було відкрито його заповіт, згідно з яким, він віддавав всі свої статки та нерухомість на благо міста. Цей факт вразив киян, які не дуже по дружньому ставилися до стилю життя та особливостей характеру небіжчика і щедрий несподіваний мільйонний дар місту всіх здивував. Михайло Парфентійович, як людина високих моральних принципів, глибоко релігійна, прожив дуже аскетичне життя, не пускав пил в очі, не витрачав гроші на розкіш та завжди економив на собі. Але ще за життя допомагав бідним і мріяв побудувати містечко для всіх, хто опинився в скрутних життєвих умовах. Після смерті Михайла Парфентійовича відкрились розмах та подробиці його благодійної діяльності, проекти, в яких він брав участь:

«Желаю и прошу, чтобы после моей смерти были устроены богадельня и детский приют для детей старшего возраста до 13 лет обоого пола, православного исповедания, не имеющих ни собственных средств, ни родственников, могущих оказывать им помощь. Приют желаю устроить на 60 детей обоого пола, без различия званий, круглых сирот, полусирот и таких, родители коих не имеют средств для воспитания и обучения...Сверх указанного желаю, чтобы

был устроен приют на 100 детей возраста до 6 лет, бесприютных младенцев, также вообще бедных»¹⁵.

Заповітом було визначено капітал на будівництво та облаштування цілого містечка богаділень та притулків, яке повинно було займати цілий квартал на Лук'янівці. Також було позначено та обумовлено джерело надходжень коштів на утримання цього комплексу. Було особливо підкреслено, що прибутки від оренди прибуткових будинків (готеля «Бель-Вю» та будівлі «Будинок де-Мезера»), що були розташовані в центрі міста Києва на вулиці Хрещатик та приносили щорічно 80 тис. руб. чистого прибутку) мали виключно цільове призначення на утримання, модернізацію та розвиток притулків та богаділень Дегтерьовського містечка. Це був безпрецедентний проект, який завдяки спадку Михайла Парфентійовича, було успішно реалізовано. Головним організатором будівництва містечка було обрано В.М. Ніколаєва, провідного київського архітектора, який на момент початку проекту вже 27 років плідно та масштабно будував у Києві і займав у місті високу посаду єпархіального архітектора. Але досвіду будівництва комплексу, який би виконував функції з опіки, піклування, утримання, виховання, лікування та автономного існування на відокремленій території, в Києві ще не було. Для цього, архітектора В.М. Ніколаєва та директора Олександрівської київської лікарні І.В. Флейшмана було відраджено за кордон. Подорож у Францію, Німеччину, Швейцарію, Герцогство Баденське, Баварію була вкрай необхідною, повчальною та пізнавальною для прийняття остаточних рішень та обрання типу майбутніх будівель та їх облаштування. На переконання І.В. Флейшмана, найбільш цікаве раціональне влаштування та утримання лікарень та богаділень було за системою доктора Ешбахера в Великому Герцогстві Баденському. Згідно цієї системи, люди, які знаходилися на утриманні, мали можливість продовжувати займатися звичними для себе заняттями, якими вони займалися раніше, для наповнення свого життя змістом та трудом для загального блага. Для цього в богадільнях, на нижніх півповерхах необхідно було б облаштувати майстерні. Щоб не створювати незручності хворим, смертельно хворим, старим та дітям і розділити типи розміщення, взяли за зразок європейський досвід окремого розміщення різних груп у різних будівлях. За умовою дружини Дегтерьова душоприказниці Єлизавети Іванівни, було внесено зміни у проекти будівель: розширені коридори поверхів, де знаходились спальні з 4 аршинів до 6-ти, для створення коридорів-вулиць, де було б достатньо місця, повітря та світла прогулюватися та займатися рукоділлям. У спальних кімнатах були створені умови, які підтримували свіжість повітря та вентиляцію¹⁶.

Головним будівельним підрядником виступила знана та надійна київська будівельна контора з багаторічним досвідом Льва Борисовича Гінзбурга, яка у вересні 1900 року розпочала роботи в маєтку і вже через рік була проведена офіційна закладка богаділень. Будівництво рухалося швидкими темпами і показало приклад роботи задля єдиної цілі. На жаль, вдова Михайла Парфентійовича, Єлизавета Іванівна, на яку після смерті Михайла Парфентійовича було

покладено виконання його заповіту, не надовго пережила свого чоловіка і не дожила до завершення будівництва містечка і виконання останньої волі чоловіка. Вона померла влітку 1902 року, не доживши до святкового освічення богадільні, яке відбулося восени, 26 жовтня 1902 року¹⁷.

За першу чергу на маєтку з'явилося 13 будівельних об'єктів різного призначення, серед яких були будинки для хворих (хоспіс на 100 невиліковних), притулки для дітей, богадільні з роздільним проживанням жінок на 250 осіб та чоловіків на 150 осіб, господарські приміщення – баня, котельня, пральня, кухня, сторожка. На першому поверсі головного корпусу була їдальня, на другому – бібліотека-читальня та церков св. Михайла, покровителя та янголоохоронця і міста Києва і засновника закладу – Михайла Парфентійовича Дегтерьова. Церква з великим приміщенням на 600 осіб була оформлена різним дубовим іконостасом роботи відомої київської майстерні М.І. Даболінга, іконописні роботи виконав художник В.Д. Сонин, а настінні розписи оформлено малярним закладом К.К. Шмидта. До комплексу богадільні входили також морг та каплиця, де обмивали, обряджали та відспівували новопреставлених. Це мало велике моральне значення. Людина у богадільні могла не тільки дожити свій вік, а і розраховувати на гідний відхід та поховання¹⁸. Відомо, що саме в богадільні Дегтерьова закінчив свій земний шлях відомий український письменник Іван Нечуй-Левицький, який помер 15 квітня 1918 року. У Дегтерьовських благодійних закладах знайшли свою домівку не тільки безпритульні люди, а і діти, яких не могли утримувати чи навчати їх родини. В притулку старші дітлахи навчалися, та мали унікальну можливість отримати професію, спробувати навчитися якомусь ремеслу, щоб в подальшому забезпечити своє автономне існування поза межами Дегтерьовського містечка¹⁹.

За радянських часів у 30-х роках ХХ сторіччя Дегтерьовське містечко було ліквідовано за 2 тижні і передано 133 полку 45-ї дивізії, а невдовзі приміщення та території богадільні були зайняті Танко-технічним училищем (сьогодні – Командування Сухопутних військ України)²⁰.

Благочинна діяльність М.П. Дегтерьова вражає своїми обсягами, безкорисністю, та бажанням покращити життя німечним та безпорадним. Навіть після його смерті, його майно та спадок працювали на забезпечення та існування добродійних закладів. Нажаль, сьогодні у Києві, де жив, працював, та брав участь у великій кількості благодійних проєктів М.П. Дегтерьов, не залишилось меморіального сліду. Не має пам'ятника, меморіальної дошки, і навіть вулиця, яка була названа на честь М.П. Дегтерьова, сьогодні має назву «Дегтярівська», зі зміненним змістом, який більше пов'язаний з дегтярями. Людська пам'ять може загубити імена меценатів, але їх благодійні дії живуть і переходять із покоління в покоління. Незважаючи на забуття імені спонсора, будинки, лікарні, які були збудовані на благодійні кошти, започатковані благодійні заходи існують і нині, мають свою сучасну історію, дають високий приклад служіння своїй державі, своєму народові. «Хто віддав –

той придбав, хто зберіг – той втратив»²¹. Михайло Парфентійович Дегтерьов віддав багато і заслугове на нашу вдячність та вічну пам'ять.

Сьогодні тема благодійності як ніколи актуальна. Сучасний приклад служіння громаді та суспільної користі в нашій країні – це волонтерський рух, який базується на розумінні і усвідомленні своєї ролі і місця в історичному процесі.

References:

- ¹Volodymyr pryvozyt' na Rus' novu viru // Povist' mynulykh lit: litopys. / Per. V. Blyznetsya. – K.: Veselka, 1989. – S.77.
- ²Sem'ya Tereshchenko // Kovalynskyy V. V. Metsenaty Kyeva. / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 184-294.
- ³<http://ohmatdyt.com.ua/pro-likarnyu>
- ⁴1894 – 1904 Otchet bezplatnoy bol'nytsy Tsesarevycha Nikolaya dlya chernorabochykh za 1-e desyatyetye. Chast' 1. // Typohrafiya S.V. Kul'zhenko, 1906. – S. 1-2.
- ⁵Sem'ya Tereshchenko // Kovalynskyy V. V. Metsenaty Kyeva. / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 184.
- ⁶Tam samo. – S. 192.
- ⁷1894 – 1904 Otchet bezplatnoy bol'nytsy Tsesarevycha Nikolaya dlya chernorabochykh za 1-e desyatyetye. Chast' 1. // Typohrafiya S.V. Kul'zhenko, 1906. – S. 3-6.
- ⁸Sem'ya Tereshchenko // Kovalynskyy V. V. Metsenaty Kyeva. / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 193.
- ⁹1894 – 1904 Otchet bezplatnoy bol'nytsy Tsesarevycha Nikolaya dlya chernorabochykh za 1-e desyatyetye. Chast' 1. // Typohrafiya S.V. Kul'zhenko, 1906. – S. 7.
- ¹⁰Ibid. – S. 25.
- ¹¹Ibid. – S. 28.
- ¹²Ibid. – S. 30.
- ¹³<http://ohmatdyt.com.ua/pro-likarnyu>
- ¹⁴Kyevskoe kupechestvo // Patalyeyev O.V. Staryy Kyiv Zi spohadiv Staroho Hrishnyka. // O.V. Patalyeyev – K.: Lybid', 2013. – S. 143.
- ¹⁵Kupets Dehterev // Kovalynskyy V.V. Metsenaty Kyeva / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 138.
- ¹⁶Kovalyns'kyy V. Dehter'ovs'ki dobrochynni zaklady: poch. 20 st. / Vitaliy Kovalyns'kyy, Dmytro Malakov // Zvid pam'yatok istoriyi ta kul'tury Ukrayiny: Kyiv. – K.: Ukrayins'ka Entsyklopediya im. M. P. Bazhana, 1999. – Kn. 1, Ch. 1. A-L. – S. 348.
- ¹⁷Kupets Dehterev // Kovalynskyy V.V. Metsenaty Kyeva / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 139.
- ¹⁸Ibid. – S. 140.
- ¹⁹Kovalyns'kyy V. Dehter'ovs'ki dobrochynni zaklady: poch. 20 st. / Vitaliy Kovalyns'kyy, Dmytro Malakov // Zvid pam'yatok istoriyi ta kul'tury Ukrayiny: Kyiv. – K.: Ukrayins'ka Entsyklopediya im. M. P. Bazhana, 1999. – Kn. 1, Ch. 1. A-L. – S. 348 – 349.
- ²⁰Ibid – S.348.
- ²¹Kupets Dehterev // Kovalynskyy V.V. Metsenaty Kyeva / V. Kovalynskyy. – K.: Kobza, 1995. – S. 160.

Antsupova Vita, Natalia Pirogova, Ostapchuk Valentine. Forgotten names of Kyiv maecenas: Michael Parfentievich Degterev (historical overview). The article is devoted to littleknown fact of life and philanthropy hereditary

honorary citizen of Kyiv Michael Parfentiyovych Dehterov. He considered sponsorship of the foundation and development of Kyiv free Tsarevich Nicholas Hospital for laborers and charitable institutions M.P. Dehterova in Kiev. Beginning charity project Kyiv free Tsarevich Nicholas Hospital for laborers filed the History of National Specialized Hospital "ОНМАТДЫТ". Details of the construction of a hospital for the poor reveals the process of building hospitals, building stages, participants founder groups, some statistics on the financial costs, the number and composition of patients, hospital equipment features. The focus of this article emphasized the role of Michael Parfentiyovych Dehterov in building clinic (today – Administration) and surgical barracks (today – toxicological department) are still operating and are used with some modifications in the interior and exterior. Driven statistics on gratuitous Tsarevich Nicholas Hospital for laborers. Dean project of Dehterov on development of charitable institutions in Lukyanovka m. Kyiv will disclose sold posthumous bequest. For archives shows the idea of building a town charity, goals, and values for poor people early twentieth century. Dehterov among Kyiv citizens considered stingy man, but after his death opened up the details of his congregation, according to which Michael Parfentiyovych left Kyiv city money and property. In the life of hereditary hon-honorary citizen of Kyiv merchant Dehterov saved on the whole, had restrained and ascetic lifestyle accumulated money for charitable projects. On his money was built Ambulatory Surgical hospital barrack for laborers and built up after the death charity whole town. Building town of dehterov was after reading the foreign experience. In dehterov institutions caring for the sick and infirm of all ages and sex, kept children of all ages, was a hospital for the terminally ill.

Key words: *history of medicine, ОНМАТДЫТ, charity, medical statistics, charities of Dehterov.*

Анцупова Віта – кандидат медичних наук, асистент кафедри фізіології ім. Я.Д. Кіршенבלата, ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет». Автор понад 50 публікацій (статті, тези) в журналах та наукових збірниках (Україна, Великобританія, США, Італія, Росія), а також монографії. Коло наукових інтересів: генетика людини, популяційна генетика людини, спадкові порушення метаболізму, історія розвитку медицини в Україні.

Antsupova Vita – candidate of Medical Sciences, assistant of Department of Physiology named by Ya.D. Kirshenblat of High Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University". Author of over 50 publications (articles, abstracts) in journals and scientific collections (Ukraine, UK, USA, Italy, Russia), and monograph. Research interests: Human Genetics, Population Genetics of Human Hereditary Metabolic Disorders, History of Medicine in Ukraine.

Пирогова Наталія – член Ліги екскурсоводів міста Києва, екскурсовод НКХМК «Мистецький Арсенал», екскурсовод проектів «Київ – моє улюблене місто», Клуб Корінних Киян, координатор міжнародного проекту Української бібліотечної асоціації «Як тебе не любити, Києве мій». Має медійні виступи на провідних радіо і телеканалах

України за напрямками: збереження культурної спадщини, історія міста Києва та України, участь у телепроекті «Прогулянки містом» телерадіокомпанії «Київ», виступи на радіо щодо збереження культурної спадщини та історії міста Києва. Коло наукових інтересів: музеєзнавство, збереження культурної спадщини, сучасне мистецтво, стріт-арт, історія Києва, історія України, вандалізм, вітражі, історія розвитку медицини в Україні.

Pyrogorova Natalia – a member of the League of Kyiv city guides, guide NKHMK of "Art Arsenal", Project guide "Kyiv – my favorite city", Club of Native Kiyans, coordinator of the international project Ukrainian Library Association "How you do not love, My Kyiv". Has media appearances on major TV channels and radio Ukraine following areas: preservation of cultural heritage, the history of Kyiv and Ukraine participated in the TV show "Walking City", TV company "Kyiv", speech on the radio for the preservation of cultural heritage and history of Kyiv. Research interests: Museology, Conservation of Cultural Heritage, Contemporary Art, Street Art, History of Kyiv, History of Ukraine, Vandalism, Stained Glass, History of Medicine in Ukraine.

Остапчук Валентина – кандидат медичних наук, асистент кафедри педіатрії та медичної генетики ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет». Автор понад 30 публікацій (статті, тези) в журналах та наукових збірниках (Україна, Німеччина, Польща, США, Росія). Коло наукових інтересів: генетика людини, спадкові хвороби шлунково-кишкового тракту у дітей, історія розвитку медицини в Україні.

Ostapchuk Valentina – Candidate of Medical Sciences, Assistant of Pediatrics and Medical Genetics of High Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University". Author of over 30 publications (articles, abstracts) in journals and scientific collections (Ukraine, Germany, Poland, USA, Russia). Research interests: Human Genetics, Hereditary Diseases of the Gastrointestinal Tract in Children, History of Medicine in Ukraine.

Received 2.05.2016

Advance Acces Publisher: July, 2016

© V. Antsupova, N. Pyrogorova, V. Ostapchuk, 2016